

شماره آینده روزنامه

شنبه ۲۳ شهریور منتشر می‌شود.

یادداشت

۱۵ میلیارد دلار پول توجیبی اروپایی

حسین حاجیلو

کارشناس مسائل تحریم

آقای عباس عراقچی پیش از اجرایی شدن گام سوم کاهش تعهدات هسته‌ای گفته بود: «از نظر ما بازگشت به اجرای کامل برجام منوط به دریافت ۱۵ میلیارد دلار

برای یک دوره چهار ماهه است و در غیر این صورت روند کاهش تعهدات ایران ادامه خواهد یافت». به بیان دیگر دولت حاضر است در قبال دریافت ۱۵میلیارد دلار در ۴ ماه، از گام‌های برداشته‌شده عقب‌نشینی کرده و برجام را بطور کامل اجرا کند. به همین منظور، مذاکرات با فرانسه همچنان ادامه دارد. درباره این رفتار دولت نکاتی وجود دارد:

اولا گرفتن ۱۵ میلیارد دلار از اروپا که صرفا می‌تواند برای واردات غذا و دارو استفاده شود، چه نسبتی با تعهدات اروپا (مندرج در ضمیمه دوم برجام) دارد؟ چرا دولت رضایت می‌دهد در ازای دریافت این مبلغ، چشم‌خود را بر «خروج شرکت‌های اروپایی از ایران، جلوگیری از تجارت طلا و فلزات گرانبها، فروش قطعات خودرو، صادرات نفت و محصولات پتروشیمی، فعالیت بنادر و کشتیرانی، روابط بانکی و کارگزاری و…» توسط اروپا ببندد؟

ثانیا در شرایط موجود، چه تضمینی وجود

دارد که ۱۵ میلیارد دلار اروپایی به سرتوشت ۱۸ میلیارد دلاری که با سوءتدبیر دولت از دست رفت، دچار نشود؟ مسأله کشور قبل

از به دست آوردن ارز شیوه مصرف آن است. حقیقت این است که پس از تحریم فروش نفت ایران، دولت در تأمین بودجه مصرفی خود دچار مشکل شده است، چرا که بخش مهمی از بودجه به دارمدهای نفتی وابسته بود. اما با

این وجود برای تأمین بودجه خود، نه به دنبال منابع جدید می‌رود و نه حاضر است مصارف غیرضروری را اصلاح کند.

مدتی قبل مرکز پژوهش‌های مجلس برنامه‌ای برای اداره کشور بدون نفت منتشر کرد که طبق آن دولت می‌تواند کل کسری بودجه خود (حدود صدهزار میلیارد تومان) را از روش‌هایی مانند جلوگیری از فرراه‌های مالیاتی، جلوگیری از قاچاق سوخت، مولدسازی دارایی‌های دولت و… تأمین کند. اما دولت به جای اصلاحات اصولی در ساختاری بودجه، همچنان به دنبال دریافت پول از اروپا است.

ثالثا آیا دولت محترم با خود اندیشیده است که بعد از ۴ ماه، چه سناریویی پیش روی ما خواهد بود؟ تا چند ماه و چند سال باید منتظر باشیم تا اروپایی‌ها به حساب ما پول واریز کنند و به وسیله آن، غذا وارد کنیم؟ پس از چند دوره دریافت این مبلغ، چشمان ایران به دوستان اروپا بوده، و برنامه‌ریزی‌های کشور به سمت وابستگی به اروپا خواهد رفت. پس از وابستگی، در صورتی که اروپا از پرداخت این مبلغ خودداری کند، چه اتفاقی برای ایران خواهد افتاد؟ تجربه خروج شرکت‌های اروپایی از ایران و قطع خرید نفت ایران نشان می‌دهد که باید با احتیاط بیشتری با اروپا تعامل کنیم.

موسوی: آمریکا در مقابل

مقاومت عقب‌نشینی می‌کند

فرمانده کل ارتش با بیان این‌که تنها راه رسیدن به دنیای مقبول، مقاومت در مقابل نظام سلطه است، گفت: به بیگانگان هشدار می‌دهیم در صورت ایجاد ناامنی و تنش در منطقه، خودشان در ناامن‌ترین وضعیت قرار خواهند گرفت. به گزارش روابط عمومی ارتش، امیر سرلشکر سیدعبدالحکیم موسوی در جمع عزاداران حسینی هیات رزمندگان اسلام شهر مقدس قم با تأکید بر این‌که برخی تصور نکنند که دعوت به مقاومت، صرفا برای به‌دست آوردن سعادت اخروی است، خاطرنشان کرد: مقاومت تنها کلید عزت و سعادت دنیا و آخرت است؛ من نه به عنوان یک سرباز بلکه به عنوان یک پژوهشگر و مدرس دانشگاه عرض می‌کنم با تکیه بر ادله منطقی، در این زمانه با تمام عوامل موثر بر آن، تنها راه رسیدن به دنیای مقبول، مقاومت در مقابل نظام سلطه است. فرمانده کل ارتش تأکید کرد: به بیگانگان هشدار می‌دهیم در صورت ایجاد ناامنی و تنش در منطقه، خودشان در ناامن‌ترین وضعیت قرار خواهند گرفت.

پیش از اجرایی شدن گام سوم کاهش تعهدات هسته‌ای گفته بود: «از نظر ما بازگشت به اجرای کامل برجام منوط به دریافت ۱۵ میلیارد دلار

سخنگوی سازمان انرژی اتمی در نشست خبری جزئیات فنی گام سوم را تشریح کرد

عکس:

سایت سازمان انرژی اتمی

سیاست فشار حداکثری برابر راهبرد مقاومت، زانوزد

دبیر شورای عالی امنیت ملی در دیدار اعضای هیأت رئیسه فراكسيون مقابله با تحریم مجلس و جمعی از فعالان این حوزه گفت: سیاست فشار حداکثری آمریکا که با فرضیات واهی برای ایجاد فروپاشی اقتصاد ملی ایران دنبال شد در برابر راهبرد مقاومت فعال به زانو در آمد.

جزئیات فنی گام سوم ایران چیست و چه ارزش راهبردی دارد؟

پیام سانتریفیوژهای جدید

سخنگوی سازمان انرژی اتمی کشورمان جزئیات گام سوم کاهش تعهدات هسته‌ای را تشریح کرد.

جمهوری اسلامی ایران در این گام - که از روز جمعه آغاز شده است - تمام تعهدات خود

در برجام را که به حوزه تحقیق و توسعه ارتباط داشت کنار گذاشت.

بهروز کمالوندی در نشست خبری دیروز با بیان این‌که تهران فعلا قصدی برای اعمال محدودیت در نظارت‌های آژانس بین‌المللی انرژی اتمی ذیل برجام ندارد، از آغاز گازدهی به سانتریفیوژ پیشرفته آی.آر.۶ در یک زنجیره ۲۰ تایی خبر داد.

کمالوندی با بیان این‌که تعهدات دو طرف در برجام، در ضمیمه يك توافق هسته‌ای درج شده که تعهدات ایران شامل هشت موضوع رآکتور اراک، تولیدات آب سنگین اراک، بازفرآوری سوخت مصرف شده، غنی‌سازی در ظرفیت و سطح، تحقیق و توسعه، فردو، میزان ذخایر و نظارت آژانس است.

سخنگوی سازمان انرژی اتمی با اشاره به گام‌های برداشته‌شده از سوی ایران برای کاهش تعهدات برجامی تصریح کرد: سه موضوع باقیمانده شامل فردو، میزان ذخایر (که ما میزان ذخایر را کنار گذاشتیم) و نظارت‌ها و دسترسی‌های آژانس و شفاف‌سازی است که فعلا بنا نداریم به این حوزه دست بزنیم و تعهدات شفاف‌سازی همچنان انجام می‌شود. وی با بیان این‌که ما تاکنون از هشت تعهد، ۴/۵ آن را کنار گذاشته‌ایم گفت: ما عملا سطح غنی‌سازی را کنار گذاشتیم، اما ظرفیت آن به تعداد سانتریفیوژها مربوط می‌شود.

کمالوندی با بیان این‌که تغییرات در بحث تحقیق و توسعه رفتن به سمت يك میلیون سو را تسهیل می‌کند، توضیح داد: یعنی ما ۲۲۲ هزار سو را به راحتی با همین برنامه برجام البته می‌تونیم غنی‌سازی يك میلیون سو را نیز محقق کنیم.

سخنگوی سازمان انرژی اتمی درباره جزئیات گام سوم گفت: چهار موضوع همین الان اتفاق افتاد و آژانس در مراجعه خود انجام آنها را ملاحظه می‌کند.

معاون سازمان انرژی اتمی افزود: چهار اقدام هم با فاصله زمانی که عنوان می‌کنم، انجام خواهد شد.

سخنگوی سازمان انرژی اتمی اضافه کرد: یکی از اقدامات در ارتباط با بند ۳۹ ضمیمه يك و تولید محصول غنی‌سازی با ماشین‌های نسل جدید و عدم اختلاط پسماند و محصول این زنجیره‌ها که قرار بود پس از ده سال از آغاز برجام انجام شود که این انجام شد. از این به بعد سانتریفیوژها همانطور که تحقیق و توسعه می‌کنند به انباشت ذخایر ما کمک می‌کنند. این اقدام از جمعه آغاز و به آژانس اعلام شد و از الان تولیدات تحقیقاتی ما به ذخایر کشور افزوده می‌شود.

کمالوندی در خصوص سانتریفیوژ آی.آر.۶ اس نیز افزود: این سانتریفیوژ در بند ۳۲ ضمیمه يك قرار بوده در ابتدای سال ۱۱ برجام گازدهی شود که گازدهی آن را شروع کردیم.

وی ادامه داد: راه‌اندازی زنجیره ۲۰ تایی ماشین آی.آر.۴ که براساس بند ۳۵ ضمیمه يك برجام بوده که ابتدای سال ۱۱ قرار بود انجام شود و این هم الان انجام شده است.

سخنگوی سازمان انرژی اتمی افزود: ماشین آی.۶ ر به صورت زنجیره ۲۰ ماشین که قرار بود از آبان آغاز شود که از جمعه گازدهی کرده‌ایم و زنجیره ۳۰ تایی را در برنامه بعدی انجام می‌دهیم. این چهار اقدام عملا انجام شده است.

به گفته کمالوندی، چهار اقدام دیگر مانده که دو مورد آنها در يك ماه آینده انجام خواهد شد؛ یکی راه‌اندازی زنجیره میانی ماشین آی.آر.۲.ام است که باید از سال ۱۱ انجام می‌شد و یکی راه‌اندازی و گازدهی زنجیره ده‌تایی ماشین سانتریفیوژ سه بیلوز آی.آر.۷ و گازدهی آن که ابتدای سال ۱۱ باید انجام می‌شد و در يك ماه آینده صورت می‌گیرد.

علی شمخانی افزود: مردم مقاوم ایران علی‌رغم تحمل فشارهای سنگین اقتصادی، به دلیل آگاهی، بصیرت و هوشمندی، مغلوب این جنگ نشدند و دشمن را از دستیابی به اهدافش ناامید کردند.

وی با استقبال از ابتکار فراكسيون مقابله با تحریم برای ایجاد باشگاه کشورهای

تحریم شده و ورود فعال به عرصه مقابله به تروریسم اقتصادی آمریکا گفت: مقاومت، زمانی منجر به موفقیت می‌شود که با رویکرد فعالیت و تحرک مستمر همراه باشد و این اقدام می‌تواند گام موثری در مسیر مداوم راهبرد مقاومت فعال تلقی شود. / خبرگزاری صداوسیما

آزمایش توانمندی‌های هسته‌ای

حسن بهشتی‌پور / کارشناس مسائل هسته‌ای

گام سومی که جمهوری اسلامی ایران در راستای کاهش تعهدات برجامی خود برداشته است اتفاقی مهم است و به

این معنا است که کشورمان می‌تواند مساله تحقیق و توسعه توان هسته‌ای را به مرحله آزمایش برساند.

ایران برابر با توافق برجام می‌توانست تحقیق و توسعه درباره فعالیت هسته‌ای داشته باشد اما با دستور آقای رئیس‌جمهور قرار بر این شد که سانتریفیوژهای آی.آر.۶ و آی.آر.۸ زیر نظر آژانس بین‌المللی انرژی اتمی مورد آزمایش قرار گیرد.

از این نظر آمادگی ایران در عرصه هسته‌ای افزایش پیدا می‌کند و اگر تا پیش از این با يك سو غنی‌سازی می‌کردیم با آی.آر.۶ حداقل چهار برابر و با آی.آر.۸ حداقل ده برابر قدرت هسته‌ای خواهیم داشت.

بنابراین هدف‌گیری يك میلیون سو در مقابل ۱۹۰ هزار سو می‌تواند پیام محکم به طرف مقابل ایران باشد و نشان دهد که کشورمان از آمادگی بالقوه برای این‌که به اهداف خود برسد برخوردار است.

البته این نکته را باید مد نظر داشت که به صرف افزایش توان هسته‌ای نمی‌توان انتظار داشت که آمریکا به برجام برگردد یا اروپاییان به تعهدات خود پایبند باشند. بلکه جمهوری اسلامی ایران برای این‌که نشان دهد ابزار تحریم بی‌خاصیت شده و اهداف طرف‌های متخاصم برای تحت فشار قرار دادن کشورمان تحقق پیدا نخواهد کرد باید همزمان با افزایش توان هسته‌ای و کاهش تعهدات در برجام به سمتی برود که وضعیت اقتصادی کشور روز به روز بهبود پیدا کند و فشار روی مردم کمتر شود و از این رو افزایش توان هسته‌ای و ارتقای توان اقتصادی دو بالی هستند که باید به موازات هم برای بهبود وضعیت کشور و مردم مورد توجه قرار گیرند.

مثبت بودن گام‌های ایران به شرط استمرار

حسین آبنیکی / کارشناس مسائل هسته‌ای

در صورت اجرایی شدن موارد فنی‌که براساس گام سوم کاهش تعهدات برجامی ذکر شده، این گام مثبتی است اما به شرط

این‌که استمرار باید تا جایی که در حوزه‌های ماشین‌های جدید حتی چند زنجیره کامل را تولید، نصب و گازدهی کنیم تا

مشکلات ماشین‌های جدید مشخص شده و در ادامه بتوانیم

از آنها در حوزه صنعتی استفاده کنیم.

در زمینه گسترش توسعه و تحقیقاتی باید در جهت رسیدن به حوزه دانش و فناوری همچنین انجام اقدامات متناسب با عملکرد اروپا در حوزه برجام، این زنجیره‌ها را به چند زنجیره آزمایشی برسانیم تا پس از تولید، نصب و گازدهی زنجیره‌های پایداري شود. البته نباید چندان هم به حوزه فعالیت‌های تحقیقاتی بسنده کنیم، چرا که می‌توانیم در روش‌های جدید و جداسازی ایزوتوپ‌ها کار کنیم و این را به عنوان يك اقدام در فضای تحقیقاتی داشته باشیم.

همچنین می‌بایست اقدامات لازم برای تسریع در حوزه زیردریایی هسته‌ای که در گذشته در مورد آن صحبت شده و دستور رئیس‌جمهور نیز بوده صورت گرفته و سرعت قابل توجهی به آن بدهیم.

در ضمن تحقیقات در حوزه غنی‌سازی بالای ۲۰ درصد هم می‌تواند به عنوان يك موضوع تحقیقاتی باشد که مورد نیاز کشور است.

افزایش دانش ایران در زمینه سانتریفیوژها

رحمان قهرمان‌پور/ کارشناس مسائل هسته‌ای

گام سوم کاهش تعهدات برجامی ایران معنای فنی و سیاسی دارد، به لحاظ فنی جمهوری اسلامی ایران دیگر در عمل

محدودیت‌هایی که در چارچوب برجام در مورد تحقیق و توسعه سانتریفیوژها پذیرفته بود را رعایت نخواهد کرد،

این اقدام به این معنا است که دانش عملی و مهندسی

ایران در زمینه سانتریفیوژها باز هم بیشتر خواهد شد، بخصوص این‌که ایران در چارچوب برجام سانتریفیوژهای ساخته شده آی.آر.۸ را تست مکانیکی نکرده بود. از لحاظ مکانیکی به این معنا که آیا آنها می‌چرخند و خراب نمی‌شوند؟ و هم تست آنها با گاز اورانیوم که می‌تواند در پیشرفت فنی ایران مهم بوده و دانش و توان هسته‌ای ایران را در حد قابل توجهی افزایش دهد.

در ضمن با توجه به گام سوم برخی از این سانتریفیوژها به صورت جداگانه آزمایش نشده و به آبشارهای ده تایی و ۲۰ تایی می‌روند که حائز اهمیت است. همچنین اورانیومی که از این سانتریفیوژهای تحقیقاتی تولید می‌شود به اورانیوم ذخیره شده در مرکز غنی‌سازی نطنز اضافه می‌شود.

این در حالی است که در چارچوب برجام این امکان وجود نداشت و ایران پذیرفته بود که اورانیوم غنی شده تحقیق و توسعه را به آن اضافه نکند. نکته دیگر این که آهستگی گام‌هایی که ایران برداشته یا به تعبیری گام‌هایی که برداشته یا جمله توانایی غنی‌سازی ۲۰ درصد، به این معناست که جمهوری اسلامی ایران همچنان راه توافقی را باز گذاشته و از طرف‌های مقابل می‌خواهد به توافق برگردد و برجام حفظ شود. همچنین جمهوری اسلامی فرصت دیگری را در اختیار اروپا به‌ویژه فرانسه گذاشته تا تلاش‌های میانجیگرانه خود را ادامه بدهد.

اقدامات ایران مانع طلبکاری غرب نشده است

مسعود اخوان‌فرد / استاد دانشگاه

بالاخره انتظار به پایان آمد و شاهد اجرایی شدن گام سوم بودیم. به نظر می‌رسد در قدم اول باید دولت محترم در این زمینه موضعگیری قاطعی انجام دهد و جلوی تفسیرهای آزاد و وارونه از برجام را بگیرد چون در صورت ادامه این روند ممکن است با تعبیری از سوی غربی‌ها مواجه شویم که تطبیقی با موازین حقوق بین‌الملل ندارد. گذشته از این باید توجه داشته باشیم گام‌هایی که از سوی ایران برای کاهش تعهدات برجامی برداشته می‌شود باید متناسب با بدعهی اروپایی‌ها باشد.

ما تا همین اکنون هم فرصت‌های زیادی به آنها دادیم اما ضمن احترام و ارج‌گذاری درباره اقدامات مسؤولان سیاست خارجی و سازمان انرژی اتمی در مورد کاهش تعهدات معتقدم رویه‌هایی که در پیش گرفتیم حداقل از نظر افکار عمومی متناسب با ضررهایی که غربی‌ها به ما در برجام تحمیل کردند نیست.